

Οι σχέσεις μεταξύ Αγ. Όρους και Θράκης κατά το 19ο αιώνα

/ Πεμπτουσία

Image not found or type unknown

Ο οσιομάρτυς Τιμόθεος († 1820) καταγόταν από το χωριό Παράορα, παρά την κωμόπολη Κισσάνι ή Κεσσάνη της Καλλιπόλεως της Α. Θράκης. Κατά κόσμον ονομαζόταν Τριαντάφυλλος. Νέος ήλθε σε γάμου κοινωνία κι απέκτησε δύο θυγατέρες. Η σύζυγός του παρασύρθηκε από Τούρκο κι εγκατέλειψε την οικογένειά της. Λυπούμενος για την απώλειά της και φοβούμενος μη παρασυρθούν κι οι κόρες του τις έκρυψε στο χωριό του και φρόντιζε για τη σωτηρία της συζύγου του. Με κοινή συμφωνία αποφάσισαν να τουρκέψει προς καιρόν και ο Τριαντάφυλλος και κατόπιν να μονάσουν. Έτσι κι έγινε.

Πήγαν στην Αίνο κι από εκεί κατέληξαν στις Κυδωνιές, όπου η σύζυγος εισήλθε σε μονή και ο Τριαντάφυλλος αναχώρησε για το Άγιον Όρος, όπου μόνασε και ονομάστηκε Τιμόθεος. Το μαρτύριο του Αινίτη οσιομάρτυρος Αγαθαγγέλου τον πήγε στη μονή του, την Εσφιγμένου. Μετά από προσεκτική προετοιμασία επέστρεψε στο χωριό του και πρώτο του μέλημα ήταν να επισκεφθεί με τον συνοδό του ιερομόναχο ορισμένους αρνησίχριστους συμπατριώτες του και με το παράδειγμά του να τους βοηθήσει να επιστρέψουν στην πατρώα ευσέβεια. Συνελήφθησαν όμως από τον κριτή και υπεβλήθησαν σε φρικτά βασανιστήρια.

Τέλος αποφασίσθηκε η θανάτωση του Τιμοθέου στην Αδριανούπολη. Με χαρά και καρτερία υπέμεινε νέα μαρτύρια, ώστε οι δήμιό του απογοητεύθηκαν και ντροπιάστηκαν. Στην Αδριανούπολη ήταν φυλακισμένοι για την πίστη τους ο ιερομόναχος Νικόλαος, ο μοναχός Βαρνάβας και ο συνοδός του Τιμοθέου ιερομόναχος Ευθύμιος, τους οποίους οι Τούρκοι έδιωξαν, ύστερα από το ένδοξο μαρτύριο του Τιμοθέου, που τους κατήσχυνε. Ο ιερομόναχος Γερμανός Εσφιγμενίτης, παρότι προσπάθησε, δεν κατάφερε, παρά τα δώρα που υποσχέθηκε, να παραλάβει το μαρτυρικό σώμα, γιατί το έριξαν στον ποταμό. Παραλαμβάνοντας τα ματωμένα ρούχα του πέρασε από το χωριό του κι έδωσε ως ευλογία ένα μέρος στις κόρες του και τα υπόλοιπα έφερε στη μονή Εσφιγμένου, τα οποία δέχθηκαν ως θείο δώρο[25].

Ο ιερομάρτυς Κωνστάντιος Λαυριώτης από την Αδριανούπολη μαρτύρησε με άλλους δεκαέξι συμμοναστές του στη Θεσσαλονίκη το 1820[26].

Όπως είναι γνωστό, τα μαρτύρια των Νεομαρτύρων και μάλιστα στη Θράκη, με τις πολλές διώξεις και ταλαιπωρίες, απέβησαν πηγή εμπνεύσεως κι ενισχύσεως των κατοίκων των περιοχών αυτών. Στο προοίμιο του βίου του οσιομάρτυρος Αγαθαγγέλου, που αναφέραμε παραπάνω, τονίζεται ιδιαίτερα: «Τα μαρτύρια μεγάλως ωφέλησαν το έθνος, αφού δι' αυτών επεξεργάσθησαν, μετά την αιχμαλωσίαν, την του γένους αποκατάστασιν. Διότι που τότε σχολεία, που διδάσκαλοι, που πνευματικοί πατέρες; Σπάνια ήσαν τα πάντα· μηδαμινά και ανίσχυρα τα ημέτερα· η πλημμύρα της ασεβείας πολλή, το κακόν επροχώρει και ηπέίλει να παρασύρη εις την απώλειαν όλα τα εν δυστυχία βιούντα υπολείμματα των ομογενών μας. Δόξα όμως τω Αγίω Θεώ τω μη τελείως παραχωρήσαντι την εξαφάνισιν του γένους ημών...»[27].

Εκτός των σχέσεων των δύο τρόπων διά των αγίων μορφών που αναφέραμε έχουμε πλήθος μαρτυριών, που φανερώνουν τον ιερό σύνδεσμο και τα ωφέλιμα αποτελέσματα της σχέσεως αυτής. Ο επίσκοπος Αδριανουπόλεως Γεράσιμος συνδέεται το 1541 δι' επιστολών με τη μονή Σιμωνόπετρας και γίνεται αφιερωτής

50 βιβλίων[28].

Μετά από ερήμωση της ωραίας μονής του Δοχειαρίου ο ιερέυς Γεώργιος, οικονόμος της ιεράς μητροπόλεως Αδριανουπόλεως, το 1568, την ανακαίνισε, με δαπάνη του ηγεμόνος της Μολδαβίας Αλεξάνδρου και της συζύγου του Ρωξάνδρας, κι έλαβε το μοναχικό σχήμα ονομασθείς Γερμανός[29].

Στα όρια της ίδιας μονής, στη θέση που κατά παράδοση υπήρχε σκήτη, βρέθηκε επιγραφή που αναφέρει: «Ανηγέρθη εκ βάθρων ο οίκος ούτος δι' εξόδου Κυπριανού του Φιλιππουπολίτου εν έτει 1732»[30].

Ο από Φιλιππουπόλεως Οικουμενικός Πατριάρχης Σεραφείμ ο Β΄ το 1759 μερίμνησε για την επαναλειτουργία της Σχολής του Αγίου Όρους κι έστειλε τον Μετσοβίτη Νικόλαο να διδάξει[31].

Ο αρχιμανδρίτης Άνθιμος Κομνηνός-Αγιοπαυλίτης (1762-1828) από τη Σηλυβρία αναδείχθηκε νέος κτίτορας της μονής του. Διακόνησε επί πολλά έτη τη μονή στα μετόχια της Ρουμανίας, συγκέντρωσε πολλά χρήματα κι απέκτησε υψηλές γνωριμίες, όπως με τον ιερομάρτυρα Γρηγόριο Ε΄ και τον ηγεμόνα Μολδαβίας Μιχαήλ Σούτσο. Το 1816 προέκτεινε τα επιβλητικά κτίρια της μονής, τη μεγέθυνε και την πλούτισε με πολύτιμα αφιερώματα[32].

Το 1822 όσοι των Αγιορειτών διασώθηκαν από το σπαθί του Αβουλαβούτ Πασά μεταφέρθηκαν με υδραίικα πλοία, με αρκετά κειμήλια στη Σαμοθράκη[33].

Ο ηγούμενος της μονής Εσφιγμένου αρχιμανδρίτης Αγαθάγγελος (1832-1871) από την Καλλίπολη, μετά από ταξίδι στη Ρωσία (1847-1851) συγκέντρωσε αρκετά ελέη, μεταξύ των οποίων μέρος της πολύτιμης σκηνης του Μ. Ναπολέοντος, κι ανακαίνισε σημαντικά τη μονή του, με τη διεύρυνση του Καθολικού και την αγιογράφησή του, το κωδωνοστάσιο και τα προπύλαιά της και την πλούτισε με τίμια λείψανα και κειμήλια[34].

Το περίτεχνο ασημένιο πουκάμισο της θαυματουργής εικόνας του « Άξιον Εστί», που βρίσκεται στον πάνσεπτο ναό του Πρωτάτου των Καρυών Αγίου Όρους, είναι έργο Θρακιώτη τεχνίτη κατά την επιγραφή: «Μνήσθητι Δέσποινα Θεοτόκε η προστάτις του αγίου Όρους του Άθω, πάντων των εν Μοναστηρίοις, σκήταις και κελλίοις Ιερομονάχων και Μοναχών του κοσμήματος της αγίας Σου ταύτης εικόνας και αξίωσον πάντας της επουρανίου Σου βασιλείας. Ετεχνιτεύθη διά χειρός Ιωάννου υιού Νικολάου Αινίτου κατά το 1836 έτος εν τη ιερά Μονή του Βατοπεδίου...»[35].

Το 1849 στην αναγνώριση ως σκήτης των παρά τις Καρυές κτισμάτων του Αγίου

Ανδρέου λειτούργησε ο εφησυχάζων στη μονή Βατοπεδίου μητροπολίτης πρώην Αδριανουπόλεως Γρηγόριος, ο οποίος χειροθέτησε πρώτο Δίκαιο τον Ρώσο ιερομόναχο Βησσαρίωνα[36]. Το 1858 στην ταπεινή μας σκήτη του Αγίου Παντελεήμονος Κουτλουμουσίου αφιέρωσε ο πρώην Σηλυβρίας Ιωαννίκιος μία αρχιερατική στολή[37].

Το 1859 κατά την υπάρχουσα επιγραφή στην ιερά μονή Ξηροποτάμου: « Η περικαλλής θεία Τράπεζα ανιστορήθη μεν και εκαλλωπίσθη μετά του εδάφους αυτής ομού και τας τραπέζας δι' εξόδων του Πανοσιωτάτου Αρχιμανδρίτου κυρίου Γαβριήλ Ξηροποταμινού εις μνημόσυνον αυτού και ψυχικήν σωτηρίαν ιθαγενής υπάρχων της κωμοπόλεως Μαδύτου· εξωγραφίσθη δε διά χειρών των οσιωτάτων αυταδέλφων Σωφρονίου και Νικηφόρου των Μοναχών εκ της σκήτης της αγίας Άννης και εκ κωμοπόλεως Μαδύτου»[38].

Τον περασμένο αιώνα βρίσκουμε αρκετούς Θρακιώτες να μονάζουν στο Άγιον Όρος και ιδιαίτερα από τις περιοχές Αδριανουπόλεως, Καλλιπόλεως και Μαδύτου και μάλιστα στη σκήτη της Αγίας Άννης. Οι πιο γνωστοί από αυτούς είναι οι παρακάτω Μαδυτινοί.

Ο Γέρων Γελάσιος της Καλύβης του Αγίου Σεραφείμ άφησε φήμη στη σκήτη αδιάλειπτα προσευχομένου, φιλαδέλφου και αγαθού μοναχού. Στην περίοδο της Ελληνικής Επανάστασεως του 1821 υπέστη πολλά δεινά από τους Τούρκους στην πατρίδα του Μάδυτο[39].

[Συνεχίζεται]

25. Όπ.π., σ. 108 κ.ε.

26. Κώδιξ 123, Ι. Μ. Κωνσταμονίτου, έτους 1845, Ιουλίου 28, Προσφώνησις εις τα κτητορικά σχόλια των Ι. Μοναστηρίων, Παφνουτίου του Διδασκάλου, σσ. 173-4.

27. Βίκτωρος Ματθαίου, όπ.π., τ. 4, σσ. 368-369.

28. Σιμωνόπετρα - Άγιον Όρος, Αθήνα 1991, σ. 296.

29. Σμυρνάκη Γ., όπ.π., σ. 567.

30. Όπ.π., σ. 571.

31. Όπ.π., σ. 142.

32. Βλάχου Κοσμά ιεροδ., Η χερσόνησος του Αγίου Όρους Άθω, Βόλος 1903, σ. 274.

- 33.** Σμυρνάκη Γ., όπ.π., σ. 180.
- 34.** Αθανασίου αρχιμ., Ιερά Μονή Εσφιγμένου, Αθήναι 1973, σσ. 83-84.
- 35.** Σμυρνάκη Γ., όπ.π., σ. 697.
- 36.** Όπ.π., σ. 454.
- 37.** Χρυσοστόμου μοναχού, Σκήτη Αγίου Παντελεήμονος Άγιου Όρους, Άγιον Όρος 1966, σ. 22.
- 38.** Σμυρνάκη Γ., όπ.π., σ. 548.
- 39.** Μωυσέως μοναχού, Ο Γέροντας Μιχαήλ ο αόμματος, Θεσσαλονίκη 1988, σ. 20.